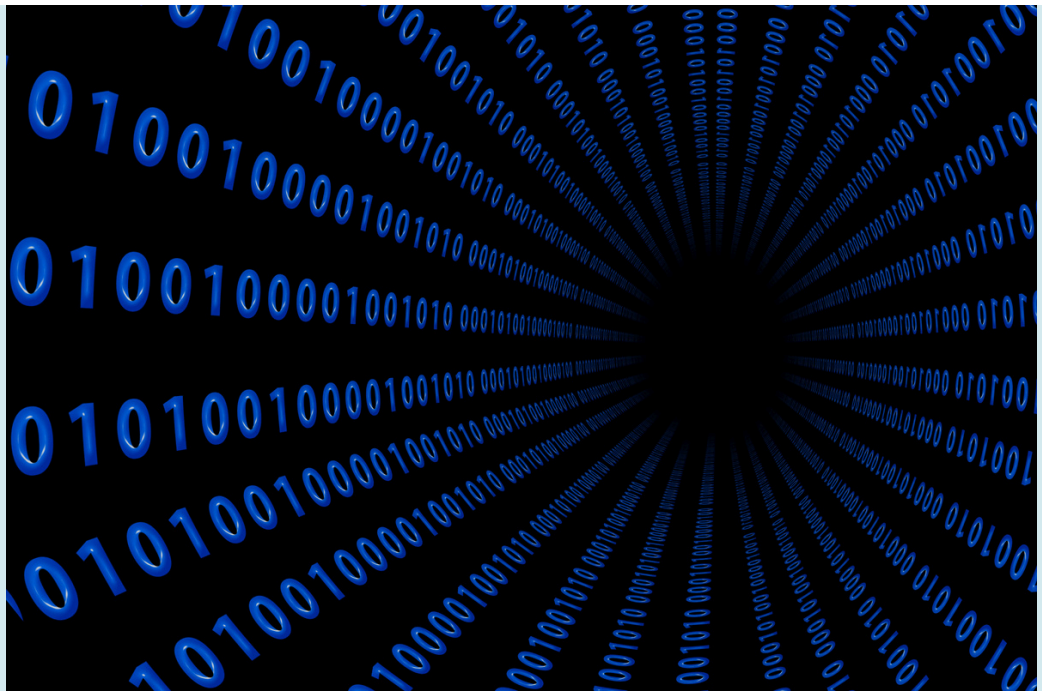

TIETOTILINPÄÄTÖS 2023

ORIVEDEN KAUPUNKI

Sisällys

1	Tietotilinpäätöksen tarkoitus.....	2
2.	Tiedonhallintaa ja tietosuojaa määrittelevä keskeinen lainsäädäntö.....	2
3.	Tiedonhallinnan ja tietosuojan organisointi.....	2
3.1	Tiedonhallinta	2
3.2	Tietosuoja	3
4.	Tietosuojan ja tietoturvallisuuden toteuttaminen	3
4.1	Tietosuojan periaatteet	3
4.2	Tietoturvapoliittikka	4
4.3	Tietopyynnöt.....	4
4.4	Taisto-harjoitus 2023	4
4.5	Tietoturvapoikkeamat	4
4.6	Tietoturva- ja tietosuojapäivä.....	5
4.7	Tietosuojan vaikutustenarviointi (DPIA).....	5
4.8	Whistleblowing -ilmoituskanava.....	5
5.	Tietoturva	5
6.	Tiedonhallinnan ja tietosuojan kehittäminen	6
6.1	Tiedonhallinta	6
6.2	Tietosuoja	6

1 Tietotilinpäättöksen tarkoitus

Tietotilinpäättös on vuosittain laadittava dokumentti, joka antaa kuvan siitä, miten tiedonhallinta, tietosuoja ja tietoturva ovat toteutuneet Oriveden kaupungissa. Tietotilinpäättöksellä vastataan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen osoitusvelvollisuuteen. Osoitusvelvollisuus tarkoittaa sitä, että organisaation pitää pystyä osoittamaan noudattavansa tietosuoja-asetusta henkilötietojen käsittelyssä ja toteuttavansa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä.

Osoitusvelvollisuuden toteuttaminen edellyttää, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit ja tietosuojaperiaatteiden käytännön toteuttaminen dokumentoidaan.

Tietotilinpäättös on osa tätä dokumentointia.

Tietotilinpäättöksen sisältö on tiivistelmä tiedonhallintaan, tietosuojaan, tietoturvaan liittyvistä havainnoista ja tulevien vuosien kehittämistarpeista.

Tietotilinpäättöksen ovat laatineet tietosuojavastaava ja tietohallintopäällikkö.

2. Tiedonhallintaa ja tietosuojaa määrittelevä keskeinen lainsäädäntö

- Perustuslaki 731/1999
- Kuntalaki 410/2015
- Hallintolaki 434/2003
- Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019
- EU:n yleinen tietosuoja-asetus EU 679/2016
- Tietosuoja laki 2018/1050
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 759/2004
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999
- Arkistolaki 831/1994

3. Tiedonhallinnan ja tietosuojan organisointi

Tiedonhallinta on viranomaisen tehtävien hoidossa tai sen muussa toiminnassa syntyviin tarpeisiin perustuvia toimia ja tietoturvaluustoimenpiteitä viranomaisten tietoaineistojen, niiden käsittelyvaiheiden ja tietoaineistoihin sisältyvien tietojen hallinnoimiseksi riippumatta tietoaineistojen tallentamistavasta ja muista käsittelytavoista.

3.1 Tiedonhallinta

Oriveden kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa mm. siitä, että

- tiedonhallintalain mukaiset vastuut, käytännöt ja valvonta on määritelty.
- vastaa hyvän tiedonhallintatavan ja hyvän henkilötietojen käsittelyn toteuttamisesta,

- vastaa tiedonhallintalain mukaisista tehtävistä ja siitä, että tiedonhallintalain vastuut, asiakirjahallinnon ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija:

- vastaa kaupunginhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
- ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kaupungin tiedonhallintaa,
- hyväksyy tiedonkäsittelyn, säilytyksen ja arkistoinnin ohjeistuksen,
- vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista, laatii kaupungin asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti,
- huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

3.2 Tietosuoja

kaupunginhallitus vastaa siitä, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön velvoitteet ja valvoo niiden toteutumista.

Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu organisaation neuvonta ja ohjaus tietosuojakysymyksissä, tietosuoja-asetuksen noudattamisen valvonta, yhteistyö valvontaviranomaisen (tietosuojavaltuutettu) kanssa ja rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen tukeminen.

Palvelualueiden johdolla on vastuu toiminnan lainmukaisuudesta henkilötietojen käsittelyssä.

Jokainen työntekijä, luottamushenkilö, tietoja käsittelevä, tietojärjestelmien tai tietoverkkojen ylläpitäjä ja käyttäjä on omalta osaltaan vastuussa tietoturvan ja tietosuojan toteuttamisesta sekä niihin liittyvien ohjeiden noudattamisesta. Työntekijät ovat velvollisia ilmoittamaan tietoturvaan liittyvistä uhista ja poikkeamista esihenkilölle tai tietosuojavastaavalle.

4. Tietosuojan ja tietoturvallisuuden toteuttaminen

4.1 Tietosuojan periaatteet

Oriveden kaupunki pyrkii toiminnassaan noudattamaan tietosuojalain mukaisia tietosuojaperiaatteita, jonka mukaan henkilötietoja on:

- käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi
- käsiteltävä luottamuksellisesti ja turvallisesti
- kerättävä ja käsiteltävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten
- kerättävä vain tarpeellinen määrä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukseen nähden
- päivitettävä aina tarvittaessa – epätarkat ja virheelliset henkilötiedot on poistettava tai oikaistava viipymättä

- säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteutumista varten.

4.2 Tietoturvapoliittikka

Tampereen seutukunnassa noudatettava Tampereen seudun tietoturvapoliittikka on otettu käyttöön 1.1.2013. Päivitetty tietoturvapoliittikka tuli voimaan 1.1.2023.

Tietoturvapoliittikka on sisäinen velvoittava määräys, joka on tarkoitettu seudun kuntien sisäiseen käyttöön. Tietoturvapoliittikkaa täydennetään erikseen hyväksyttävillä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvillä määräyksillä ja ohjeilla.

4.3 Tietopyynnöt

Oriveden kaupungin hallinnassa olevia potilasasiakirjoja on sähköisessä arkistossa ajalta 1996 – 2010. Vanhat paperiset potilasasiakirjat, jotka ovat terveyskeskuksen arkistossa ovat myös kaupungin vastuulla. Em. asiakirjoihin kohdistuvat tietopyynnöt kirjaa ja pyyntöihin vastaa toimistos sihteeri/tietosuojavastaava.

Vuonna 2023 potilas- ja asiakasasiakirjapyyntöjä saapui 41 kpl (v. 2022 47 kpl).

4.4 Taisto-harjoitus 2023

Digi- ja väestötietoviraston vuosittain järjestämässä Taisto-harjoituksessa yritykset ja organisaatiot harjoittelevat toimintaa tietoturvan ja tietosuojan kuvitteellisissa poikkeamatilanteissa.

Vuoden 2023 harjoituksessa käsiteltiin teemoja, jotka liittyivät tietoturvakäytäntöihin, tietojenkalasteluun ja hybridi-vaikuttamiseen.

Oriveden kaupunki osallistui vuonna 2023 puolen päivän Taisto-harjoitukseen marraskuussa. Harjoituksessa oli mukana kuusi tietosuojaryhmän jäsentä sekä hallinto- ja talousjohtaja ja tiedottaja

Harjoitukseen oli valittu tietojärjestelmäksi henkilöstöhallinnon järjestelmä Populus.

Harjoituksessa esille tulleita keskeisimpiä kehityskohteita ovat:

- prosessien selkiyttäminen sisäisesti ja ulkoisesti,
- sisäisten prosessien läpikäynti ja tarkka ohjeistus
- ohjelmatoimittajien kanssa sovitaan, miten toimitaan esim. tietomurron sattuessa: millaiset sopimukset toimittajien kanssa
- edellisessä harjoituksessa esille tulleiden kehityskohteiden kehittäminen ennen seuraavaa harjoitusta

4.5 Tietoturvapoikkeamat

Henkilötietojen tietoturvapoikkeamia havaittiin neljä kappaletta. Niistä kahdesta tietosuojavastaava teki ilmoituksen tietosuojavaltuutetun toimistolle. Poikkeamista kolme liittyi tietojärjestelmien toimintaan.

Verkkotulostuksessa oli seudullinen häiriö tammikuussa.

Toukokuussa asianhallintajärjestelmässä oli laaja levyjärjestelmäongelma, jonka vuoksi järjestelmä oli pois käytöstä viisi tuntia. Taloushallinnon järjestelmässä oli maksuliikennehäiriö lokakuussa.

4.6 Tietoturva- ja tietosuojapäivä

Kaupungintalolla järjestettiin tietoturva- ja tietosuojapäivä syyskuussa. Henkilöstölle oli varattu ylimääräisiä tietoturvasäiliöitä asiakirjojen ja muistitikkujen hävittämistä varten. Päivä alkoi tietoturvan- ja tietosuojan tietoiskulla valtuustosalissa.

4.7 Tietosuojan vaikutustenarviointi (DPIA)

Tietosuojan vaikutustenarvioinnin tarkoituksena on auttaa tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä. Se on tarkoitettu jatkuvaksi riskien tunnistamisen ja hallitsemisen prosessiksi.

Vaikutustenarvioinnissa kuvataan henkilötietojen käsittelyä, arvioidaan käsittelyn tarpeellisuutta, oikeasuhtaisuutta ja henkilötietojen käsittelystä aiheutuvia riskejä sekä tarvittavia toimenpiteitä, joilla riskeihin puututaan. Vaikutustenarviointi on tehtävä silloin, kun suunnitellaan henkilötietojen käsittelyä, joka todennäköisesti aiheuttaa korkean riskin henkilöiden oikeuksille ja vapauksille.

Oriveden kaupungin perusopetuksessa on oppilaiden käytössä lukuisia eri sovelluksia. Osasta sovelluksia on tehty tietosuojan vaikutustenarviointeja ja työtä jatketaan.

4.8 Whistleblowing -ilmoituskanava

V. 2023 otettiin käyttöön whistleblowing ilmoituskanava eli väärinkäytösilmoituskanava. Ilmoituskanavaan on linkit intranetissä ja kaupungin verkkosivuilla.

Väärinkäytös ja muu moitittava tai epäeettinen toiminta voi olla huolimattomuudesta tai osaamattomuudesta johtuvaa, tahallista tai jopa rikokseksi katsottavia tekoja tai laiminlyöntejä. Väärinkäytösepäily voi kohdistua yksittäiseen viranhaltijaan, työntekijään tai luottamushenkilöön tai esimerkiksi kaupungin palveluiden tuottamiseen, työyhteisön toimintaan, hankintoihin, sopimuksiin tai päätöksentekoon.

Kaupungin kaupungin nykyinen tai entinen työntekijä, työnhakija, harjoittelija, luottamushenkilö tai yhteistyökumppani voi jättää ilmoituksen ilmoituskanavaan joko omalla nimellään tai anonyymisti. Ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti ja tietoihin on pääsy vain niihin oikeutetuilla käsittelijöillä.

Vuonna 2023 ilmoituskanavaan ei tullut yhtään ilmoitusta.

5. Tietoturva

Vuoden 2023 aikana kehitettiin ja lisättiin tieto- ja kyberturvaa korottamalla nykyisiä Microsoftin lisenssejä korkeammalle tasolle. Korkeampi taso auttaa parantamaan M365 -palvelun ja samalla

myös työasemien, mobiililaitteiden sekä käyttäjien sähköisen identiteetin suojausta tarjoten samalla automatiikkaa sekä parempaa tilannekuvaa ja reagointikykyä kyberhäiriöihin.

Seudullista sähköisten viestintävälineiden käytösääntöä päivitettiin vuoden 2023 syksyllä. Päivitetyssä versiossa käsitellään mm. tekoälyratkaisuihin liittyviä linjauksia sekä ohjeistetaan viestintäsovellusten käytöstä työlaitteilla.

Henkilöstön koulutukseen on edelleen tarjolla tietoturvan ja tietosuojan verkkokursseja.

6. Tiedonhallinnan ja tietosuojan kehittäminen

6.1 Tiedonhallinta

- Oriveden kaupungin asianhallintajärjestelmän uusi versio otettiin käyttöön 6/2023.
- Dynastyn sähköinen arkisto hankittiin syksyllä ja se otetaan käyttöön vuonna 2024. Sähköisen arkiston käytöstä vastaavat palvelualueiden arkistovastaavat. Sähköiseen arkistoon arkistoidaan alkuvaiheessa Dynastyn asianhallinnassa olevia asiakirjoja. Myöhemmin sähköiseen arkistoon voidaan arkistoida asiakirjoja muistakin järjestelmistä.
- Oriveden kaupungin asiakirjahallinnon toimintaohjeen päivittäminen, kun uusi arkistolaki ja julkisuuslaki ovat tulleet voimaan.
- Tiedonhallintamallin päivittäminen.
- Tiedonohjaussuunnitelman päivittäminen.

6.2 Tietosuoja

- Huolehditaan henkilöstön tietosuojakoulutuksesta ja opastuksesta.
- Syksyllä käyttöön otettavan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tietojärjestelmän eVaka:n tietosuojan vaikutustenarviointi ja muiden järjestelmien vaikutustenarvioinnit tarvittaessa.
- Seudullisen lokipolitiikan laatiminen.
- Järjestetään kaupungintalolla tietoturva- ja tietosuojapäivä jälleen v 2024.